

KRAJSKÝ ÚRAD ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA V BRATISLAVE
Odbor kvality životného prostredia
Karlovecká 2, 842 19 Bratislava

**Perspektíva zneškodňovania komunálnych odpadov na skládkach
v Bratislavskom kraji**

Legislatíva Európskeho spoločenstva podporuje prevenciu vzniku odpadu, recykláciu a zhodnocovanie odpadu, ako aj využívanie druhotných surovín a energie získaných zo spracovania odpadu, s cieľom chrániť prírodné zdroje a vyhnúť sa nehospodárnemu využívaniu pôdy;

Perspektívne sú stanovené ciele :

- materiálovo zhodnotiť 40 % ,
- energeticky 20 % ,
- skládkovaním 40 % komunálnych odpadov („KO“).

Najúčinnejšie opatrenia na zníženie množstva skládkovania odpadov sú definované ako :

- organizačné opatrenia na zníženie produkcie odpadov v procese výroby,
- podpora separovaného zberu (v súčasnosti : kovy, sklo, papier, plasty, elektroodpad, rozbieha sa separovanie biologicky rozložiteľných odpadov „ BRO „),
- zhodnocovanie BRO na kompost a výrobu bioplynu,
- spáliteľné odpady neukladať na skládky odpadov - optimálne je využívať ich na energetické zhodnocovanie,
- inertné odpady neukladať na skládky odpadov – využívať v stavebníctve,
 - zvyšovanie poplatkov za ukladanie na skládky odpadov (dvojitá zbraň – pri náraste poplatku majú občania tendenciu vytvárať nelegálne skládky).

Avšak :

Smerovanie odpadového hospodárstva je zrozumiteľné pre odborných pracovníkov v tejto oblasti. V teréne, v obciach však zisťujeme, že občania sú nedostatočne informovaní o zámeroch a povinnostiach v oblasti nakladania s KO, chýba účinná informačná kampaň v masovokomunikačných prostriedkoch, nie sú vytvorené materiálne podmienky dostatočne účinného separovaného zberu zložiek KO, neexistujú zákonné možnosti kontroly separovania zložiek odpadov a účinného postihu v prípade ignorovania dôsledného oddeľovania jednotlivých zložiek KO.

Občania nemajú dostatok informácií o povinnom zastúpení počtu separovaných položiek KO od 1.01.2010, v obciach nie sú v potrebnom počte dobudované zberové dvory, zodpovední pracovníci obecných úradov nie sú dostatočne informovaní o možnostiach využívania prostriedkov Recyklačného fondu získaných za položky separovaných druhov odpadu a náklady na likvidáciu KO sú následne hradené len z prostriedkov získaných od občanov. Tieto okolnosti negatívne vplyvajú na záujem občanov o separovanie položiek, pretože napriek námahe ktorú občan vynaloží na separovanie a uskladňovanie položiek nie je viditeľný finančný dopad – zníženie poplatkov za likvidáciu zvyškového odpadu.

Kapacita riadených skládok odpadov sa zväčšuje len rozširovaním existujúcich kapacít – budovaním nových kaziet (SOBA, A.S.A. Zohor, Dubová). Budovaniu nových skládok sa kladú aj zo strany ekologických aktivistov prekážky a vytvorením stavebných úradov v obciach sa dali v zmysle zákonných predpisov do rúk občanov a ich zástupcov možnosti blokovat' budovanie nových kapacít, čo býva neraz zneužívané v predvolebnej agitácii a konkurenčnom boji.

BA kraj :

Zneškodňovanie spôsobom D1 Uloženie do zeme alebo na povrchu zeme

Bratislavský kraj má cca 595 tis obyvateľov, ktorí ročne tvoria 225 tis ton KO . (cca 375 kg/ obyvateľa) t.j. najvyšší podiel na 1 obyvateľa, a cca 15 % objemu v SR

Z toho mesto Bratislava tvorí cca 130.000 ton KO ročne .

Ročný nárast tvorby komunálnych odpadov sa odhaduje + 1 % na 1 obyvateľa

Skládky spôsob ukladania D1 – uloženie do zeme alebo na povrchu zeme :

skládky	kapacita celkom m ³	zneškodňované ročne t	voľná kapacita m ³	pripravovaná kapacita m ³	odhadovaná životnosť rokov
SOBA SC **	960.000	33.000	650.000	0	25
Skládka Dubová **	145.200	10.000	44.000	145.000	15
PT PK	480.000	65.000	47.000	0	do okt. 2007
Žabáreň Stupava	1.016.000	19.000	468.000	0	do dec. 2007
*Mokrý Háj SE	147.000	12.000	21.000	0	2
*Cunín Revajka	68.000	4.000	46.000	0	14
ASA Zohor **	334.000	82.700		0	4

V odhadovanej životnosti nie je zohľadnený dopad objemov odpadov ktoré sú zatiaľ ukladané na skládku Pezinských tehelní a.s., ktorej životnosť končí v októbri 2007.

** zatiaľ nemajú vydané povolenie podľa zákona o IPKZ*

***Vybavené v zmysle vyhlášky č. 283/2001 o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov.*

Charakter skládok KO

-SOBA Senec umiestnená v tesnej blízkosti diaľnice, v PD je plánovaná ako havarijná skládka pri poruche alebo inej odstávke Bratislavskej spaľovne odpadu.

-Skládka Dubová vyhovuje požiadavkám kladeným na skládky nie nebezpečných odpadov lokalizáciou aj vybavením.

-Skládka Pezinských tehelní v Pezinku končí prevádzku v októbri 2007, ihneď po uzavretí sa začnú uzatváracie a rekultivačné práce v zmysle schválenej PD.

-Žabáreň Stupava nebola vybudovaná ako skládka, jedná sa o vyťažený priestor dlhodobo využívaný na ukladanie odpadov. Prebiehajú jednania o predĺžení životnosti skládky do júna 2009, inak má byť uzavretá v decembri 2007. PD uzavretia a rekultivácie skládky sa vypracováva.

-Mokrý Háj nie je vybudovaná v zmysle vyhlášky 283/2001, chýbajú drenážne vrstvy pod skládkou a odplyňovací systém.

-Cunín Revajka je vybudovaná v zmysle vyhlášky 283/2001.

-A.S.A. Zohor novootvorené kazety (od r. 1996) sú vybudované v zmysle zákonných predpisov. Skládka sa však nachádza na rovinatom otvorenom priestranstve v blízkosti povodia Moravy, čím pôsobí výrazne rušivým dojmom celkového rázu krajiny. Spoločnosť plánuje vybudovať nové kazety s plánovanou životnosťou cca 10 rokov.

Zatiaľ je predpoklad, že od r. 2008 vplyvom uzavretia skládok klesne kapacita zariadení na zneškodňovanie komunálnych odpadov ročne o cca 84.000 ton, ktoré bude potrebné umiestniť v existujúcich zariadeniach.

Program odpadového hospodárstva Bratislavského kraja do roku 2005 vo svojej záväznej časti ukladal Krajskému úradu životného prostredia v Bratislave zabezpečiť vybudovanie regionálnej skládky na nie nebezpečný odpad. Táto úloha bola prenesená i do schváleného POH okresu Pezinok platného do roku 2005.

Pre vybudovanie novej regionálnej skládky bola určená Nová jama Pezinských tehelní ako Ekologická skládka Pezinské tehelne a.s.. Tvorí ju rozsiahle vyťažené banské dielo s ílovitým podloží, mimo obytných zón mesta Pezinok. Lokalita je charakterizovaná ako územie narušené ťažbou tehliarskej suroviny, ktoré svojimi vlastnosťami vyhovuje vybudovaniu skládky, čo je i záverom posudzovania lokality orgánmi ochrany životného prostredia EIA. Ekologická skládka Pezinských tehelní má slúžiť ako priestor na ukladanie vytriedeného KO z Bratislavy, časti škvary zo spaľovne KO v Bratislave a nie nebezpečného odpadu okolitých miest a obcí. Pri terajšom objeme ukladania KO a škvary zo spaľovne by táto skládka kapacitne postačovala (pri postupnom budovaní kaziet v zmysle platných zákonných predpisov) na obdobie cca 50 rokov.

V najbližšom okolí mesta Bratislava sa nenachádza iná vhodná lokalita vyhovujúca požiadavkám zákonných predpisov na vybudovanie skládky. Treba zvážiť i množstvo cca 65 tisíc ton odpadov, ktoré sú zatiaľ ukladané v skládke Starej jamy Pezinských tehelní a od októbra r. 2007 ho bude potrebné prerozdeliť na iné blízke skládky, čo výrazne zníži ich dobu životnosti a náklady na dopravu výrazne ovplyvnia cenu odpadu zneškodňovaného na skládkach. Rovnako bude potrebné prerozdeliť i 19.000 ton ukladaných ročne na skládke v Stupave.

Vzniká aktuálne riziko nekontrolovaného rozšírenia nelegálnych skládok odpadov.

Bratislavská spaľovňa tvorí cca 40.000 ton škvary ročne. Po uvedení 3. kotla do prevádzky bude tvoriť cca 55.000 ton. Nakoľko pre skládku SOBA sa neuvažuje s ukladáním škvary zo spaľovne z dôvodu, že je plánovaná ako pohotovostná skládka pre prípad poruchy Bratislavskej spaľovne KO, je žiadúce pre uchovanie konkurenčného prostredia otvorenie novej skládky v Pezinku.

Proti budovaniu Ekologickej skládky odpadov v Novej jame v Pezinku sa stavajú na odpor ekologickí aktivisti mesta spolu s časťou zastupiteľstva mestského úradu v Pezinku.

Skládka v Novej jame bola pôvodne i súčasťou územného plánu (ÚP) mesta. Postupnou manipuláciou s údajmi počas viacerých aktualizácií územného plánu však bola z materiálov odstránená i za cenu porušenia platných zákonných predpisov.

-V ÚP č. 2/1997 bola lokalita Nová jama zaradená ako skládka regionálneho významu.

-Zmenou ÚP č. 5/2002 mesto navrhlo na skládku odpadov lokalitu Panholec a Novú jamu mesto (napriek faktu, že nie je jej vlastníkom) navrhlo rekultivovať a humanizovať (bez spresnenie významu slova humanizovať).

-V ostatnej zmene ÚP č. 2/2006 už nefiguruje žiadne skládka odpadov.

Treba konštatovať, že pri schvaľovaní aktualizovaných ÚP boli obidené všetky dotknuté orgány štátnej správy životného prostredia a o spracovaných zmenách sa dozvedeli úplnou náhodou. Napriek podniknutým jednaniam s mestom Pezinok neprišlo v jeho postoji k zmene stanoviska.

Vznikol stav, kedy nie je splnená úloha programu odpadového hospodárstva Bratislavského kraja o vytvorení regionálnej skládky odpadov, nie je doriešené zneškodňovanie KO mesta Pezinok, prídje k radikálnemu zníženiu životnosti existujúcich skládok KO, zbytočným prepravám KO na veľké vzdialenosti so všetkými, s prepravou spojenými negatívami. Zvýšené náklady na zneškodňovanie KO vplyvom prepravy budú mať odozvu u občanov a tým priamo úmerný vznik nelegálnych skládok a dopadom na zložky životného prostredia.

Krajský úrad životného prostredia v Bratislave nemá zákonné prostriedky na presadenie zámeru vybudovať skládku na zneškodňovanie nie nebezpečného odpadu napriek doteraz spracovaným posudkom a stanoviskám odborných orgánov štátnej a verejnej správy životného prostredia. Vlastník lokality Nová jama – Pezinské tehelne a.s. sa domáha práva nakladať so svojim vlastníctvom, zatiaľ však bez odozvy.

Dopad odmietavého stanoviska mesta Pezinok k vybudovaniu skládky nie nebezpečných odpadov bude mať dopad nielen finančný (z dôvodu väčších prepravných vzdialeností odpadu), ale i na ohrozenie zložiek životného prostredia v prípade havárií. Lokalita, svojimi vlastnosťami priamo predurčená na vybudovanie skládky odpadu ostane nevyužitá a v priebehu niekoľkých rokov vznikne potreba vybudovania novej skládky na zvyškový komunálny odpad i za cenu extrémnych nákladov a v menej vyhovujúcom prostredí.